

ELS CETACIS EN CAPTIVITAT

CONTEXTE

Situació global

- Actualment hi ha aproximadament 60 països del món amb uns 2000 cetacis mantinguts en captivitat, principalment Delphinidae (dofins – com els mulars- i orques) tot i que també Phocoenidae (marsopes) i Monodontidae (com les belugues).
- El més habitual és que els mantinguin a zoos, aquaris i parcs aquàtics però també els tenen a centres comercials, discoteques, hotels o inclús als exèrcits.
- Els països amb més quantitat de centres amb cetacis captius són el Japó, la Xina, Estats Units, Mèxic, Rússia, Ucraïna i Espanya (a la setena posició).
- Al 2009 el documental “The Cove”, que va posar al descobert com és la caça de dofins a Taiji, Japó; i el documental “Blackfish” al 2013: van marcar un canvi a la mentalitat del públic general amb respecte la seva opinió vers els delfinaris. Cada cop més organitzacions es posicionen contra la captivitat dels cetacis i milions de persones es mobilitzen arreu del món per a posar fi a aquests centres.
- Sea World, la empresa més gran dedicada a aquest sector als Estats Units, perd visitants i diners any rere any (PRNews, 2015). Al març de 2016, la empresa va anunciar que posava fi a la reproducció de les seves orques i, per tant, les que tenen en l’actualitat (una de les quals és Ulises, que va viure al Zoo de Barcelona de 1983-1994) seran les darreres que tindran en captivitat.

Panorama a Europa

- Com a mostra de la importància social i política de la qüestió dels cetacis en captivitat, es va crear la coalició internacional Dolphinaria Free Europe al Març de 2015. Fruit de la feina de la coalició, el passat 9 de Novembre el tema es va portar a debat al comitè de Medi Ambient del Parlament Europeu per primera vegada.
- Els delfinaris venen regulats per la Directiva de la UE per a Parcs Zoològics, que requereix el compromís d’aquests parcs a la conservació de les espècies, investigacions científiques, educació pública i el benestar característic de cada espècie.
- Existeixen actualment 33 delfinaris a 15 estats membres de la Unió Europea que mantenen uns 300 cetacis en captivitat.
- Un d’ells, el *Särkänniemi* a Finlàndia, l’únic del país, va anunciar el seu tancament a finals d’Octubre, degut a que les tendències actuals són contràries a la captivitat de dofins i al baix número de visitants que es traduïa en pèrdues econòmiques. Encara s’està decidint a on aniran els 4 dofins que viuen al centre.
- El pla per construir el primer delfinari a Polònia, a prop de Varsòvia (a Mszczonów city) es va aturar perquè les autoritats van denegar el permís a l’Agost de 2015.
- El delfinari de Rimini, a Itàlia, va tancar a principis de 2015 definitivament per incompliment del reglament nacional. Darrerament, al 2013, ja havien traslladat els seus 4 dofins a l’Aquari de Gènova degut a denúncies de maltractament.

- Al Regne Unit, el darrer delfinari va tancar l'any 1993 degut a la creació d'uns estàndards addicionals per cetacis en captivitat molt estrictes.
- Eslovènia, Xipre y Croàcia prohibeixen mantenir cetacis en captivitat amb fins comercials.
- A Hongria no hi ha delfinari des de 2002 i han prohibit la importació de dofins, com a Suïssa.
- Tampoc Àustria, Txèquia, Estònia, Irlanda, Letònia, Luxemburgo, Polònia, ni Eslovàquia mantenen cetacis en captivitat.

Situació d'Espanya i Catalunya

- Espanya és el país europeu amb més quantitat de delfinaris: 11. A més, a Lanzarote volen construir un de nou adherit al Rancho Texas Park.
- Catalunya conté 3 d'aquests delfinaris, dos d'ells a la província de Barcelona.

PROBLEMES DELS CETACIS EN CAPTIVITAT

General

La majoria dels dofins que hi ha actualment a la UE són nascuts en captivitat però els animals salvatges mantenen el seu comportament innat i, per tant, tenen les mateixes necessitats de benestar que els animals provinents de captures. La captivitat compromet greument el benestar dels carnívors d'amplis territoris (Club & Masson, 2003).

Tal i com mostra l'informe de la Whale and Dolphin Conservation (EU Zoo Inquiry, 2011), la majoria dels delfinaris de la UE no compleixen els requeriments de la Directiva Europea de Zoos.

- **Espai restringit:** Fins i tot la més gran de les instal·lacions a on es mantenen dofins en captivitat són una fracció molt petita de la mida de l'hàbitat natural dels cetacis (Tyack, 2009). Quan es redueix l'espai en aquestes espècies, carnívores i de territoris amples, desenvolupen comportaments anormals com estereotípies i agressivitat (Club&Mason, 2003). Els animals no poden fugir si hi ha conflictes.
- **Entorn social limitat:** Mantenir dofins que no estan emparentats o que són de zones o espècies diferents al mateix tanc pot provocar agressivitat per dominància i pot acabar amb ferides greus o inclús la mort d'algun individu (Waples & Gales, 2002).
- **Ambient sense estímuls:** La majoria de tancs tenen les parets llises, petites i buides d'estímuls. Alguns delfinaris no tenen ni tan sols llum natural o circulació d'aire (Couquiaud, 2005).
- **Sorolls:** Els sorolls freqüents, repetitius dels motors i filtres d'aigua i la música alta provoca alts nivells d'estrès als cetacis ja que depenen del seu sentit de la oïda, que està molt desenvolupat (Couquiaud, 2005). Els dofins en captivitat passen molta estona amb el cap fora de l'aigua o a prop de la superfície per la qual cosa estan exposats a llargs

períodes de sorolls que poden ocasionar lesions i estrès a nivell psicològic (Wright et al, 2007).

- **Restriccions de comportament:** Els comportaments condicionats que s'observen en captivitat com: colpejar pilotes, fer rodar anelles, empènyer persones o caminar sobre la cua; no són comportaments naturals (WDC et al, 2015). Se'ls alimenta amb peix congelat en un horari establert pel centre i, per tant, no poden realitzar comportament de caça. L'ús del sonar (ecolocalització) es redueix per falta de necessitat.
- **Utilització de tranquil·litzants:** És freqüent que s'administri Diazepam per controlar les estereotípies i l'ansietat dels dofins (Knight, 2013).
- **Mort prematura:** Només amb les condicions més òptimes els dofins poden viure tants anys com en llibertat, però la realitat és que a molts centres la mortalitat és més elevada. (Woodley, 1997).
- **Amenaça per les poblacions salvatges:** Les captures de cetacis salvatges per al manteniment de la indústria de la captivitat encara esdevé una gran amenaça per a les poblacions d'aquestes espècies (Fisher&Reeves, 2005). Per exemple, a Taiji cada any es permet fer captures de dofins amb la excusa d'utilitzar els subproductes de la seva matança, però, tot i la pressió social i mediàtica que hi ha al Japó i arreu del món, durant la darrera temporada (2015-2016) 111 dofins s'han capturat vius per delfinaris (Dolphin Project, 2016).
- **Reproducció:** La majoria de cetacis que es mantenen en captivitat estan exclosos de les llistes d'animals en perill d'extinció i, per tant, no hi ha cap necessitat de fer-los criar. La endogàmia és una realitat als grups de dofins que es mantenen en captivitat, que es tradueix en avortaments i mort prematura de les cries. La separació mare-cries provoca gran estrès als animals.

Els dofins de Barcelona

Al Zoo de Barcelona viuen 6 dofins (a meitats de 2016 quedaran 4):

- Anak, femella capturada a Cuba al 1989 quan tenia uns 3 anys.
- Blau, mascle nascut a BCN al 1999, fill de la Moana i l'Inuk.
- Tumay, mascle nascut a BCN al 2002, fill de la Moana i l'Inuk.
- Leia, femella nascuda a BCN al 2003, filla de l'Anak i l'Inuk.
- Kuni, mascle nascut a BCN al 2006, fill de l'Anak i l'Inuk.
- Nuik, mascle nascut a BCN al 2012, fill de l'Anak i el Blau.

Des del començament de l'activitat, al 1965, han mort 31 dofins. Per exemple, al 2000 va morir una femella que tenia en aquell moment una cria de 6 mesos. Es coneixen 18 naixements de dofins al zoo.

Fins ara els dofins s'havien mantingut en dos grups diferents, d'acord amb el seu estat mental i comportament social, de manera que cada grup tenia només accés a, com a màxim, la meitat de l'espai del delfinari. Durant uns mesos els cuidadors van treballar per tal de reestructurar el

grup social: El Kuni i la Leia marxen a l'Oceanogràfic, a València, on se'ls tornarà a utilitzar per espectacles circenses i com a reproductors. Els 4 animals restants haurien de tenir una millor relació entre ells i poder utilitzar la totalitat de les instal·lacions del delfinari. En principi es prendran mesures per evitar que es reproduïxin.

Les instal·lacions dels dofins del zoo de Barcelona no són adients pels animals i és impossible que tal i com son ara es pugui garantir el benestar dels animals: dos tancs de ciment i pintura d'uns 65 m², un interior i un altre exterior, separats per un petit canal cobert.

Fins al 16 de Novembre de 2015, es feien espectacles a diari amb els dofins. A l'estudi elaborat per SOSdelfines al 2015 es va calcular que menys del 16% del temps de l'espectacle es destinava a explicar al públic una qüestió educativa com dir que són mamífers o quines amenaces tenen al medi natural. La resta del temps, els animals havien de fer una gran varietat d'activitats anti-naturals com saltar sobre cordes, saludar amb les aletes, tocar una pilota o empènyer als cuidadors pels peus.

Actualment el delfinari està obert al públic durant tot el dia, amb un descans d'aproximadament una hora de duració al migdia. La gent pot entrar i sortir per veure'ls però no seure's i s'aconsella una estància màxima de 5 minuts perquè l'aforament és limitat i es formen cues per entrar a veure'ls. No s'anuncia cap "sessió educativa" o espectacle, tot i que al llarg del dia els cuidadors fan fer als dofins diferents exercicis relacionats amb exploració mèdica i enriquiment ambiental.

REFERÈNCIES

Clubb, R.&Mason, G.(2003). Captivity effects on wide-ranging carnivores. Nature 425: 473-474

Couquiaud, L. (2005). A survey of the environments of cetaceans in human care. Aquatic Mammals 31: 279-385.

Dolphin Project (2016) <https://dolphinproject.net/campaigns/save-japan-dolphins/the-cove-weekly-updates/> Taiji Drive Hunt results.

Fisher, S.J. & Reeves, R.R. (2005). The global trade in live cetaceans: implications for conservation. J. Int. Wildlife Law Pol. 8: 315-340.

Knight J. A. (2013) Diazepam – its use in captive bottlenose dolphin. Pers comm. 20th September 2013.

PRNewswire (2015) SeaWorld Entertainment, Inc. Reports Second Quarter 2015 Results <http://www.prnewswire.com/news-releases/seaworld-entertainment-inc-reports-second-quarter-2015-results-300124561.html>

Tyack, P. (2009). Behavior, Overview. Pp. 101-108 In: Encyclopedia of Marine Mammals, 2nd Edition. Perrin, W.F., Würsig, B. and Thewissen, G.M. (eds). Elsevier, New York.

Waples, K.A. & Gales, N.J. (2002). Evaluating and minimising social stress in captive bottlenose dolphins. *Zoo Biology* 21: 5-26.

WDC et al. (2015). EU Zoo Inquiry 2011. Dolphinarium. A review of the keeping of whales and dolphins in captivity in the European Union and EC Directive 1999/22, relating to the keeping of wild animals in zoos. 2nd Edition.

Woodley, T.H., Hannah, J.L., & Lavigne, D.M. (1997). A comparison of survival rates for captive and free-ranging bottlenose dolphins (*Tursiops truncatus*), killer whales (*Orcinus orca*) and beluga whales (*Delphinapterus leucas*). IMMA Technical Report 97-02. Guelph, Canada.